

I. YALPI HUDUDIY MAHSULOT ISHLAB CHIQRISH

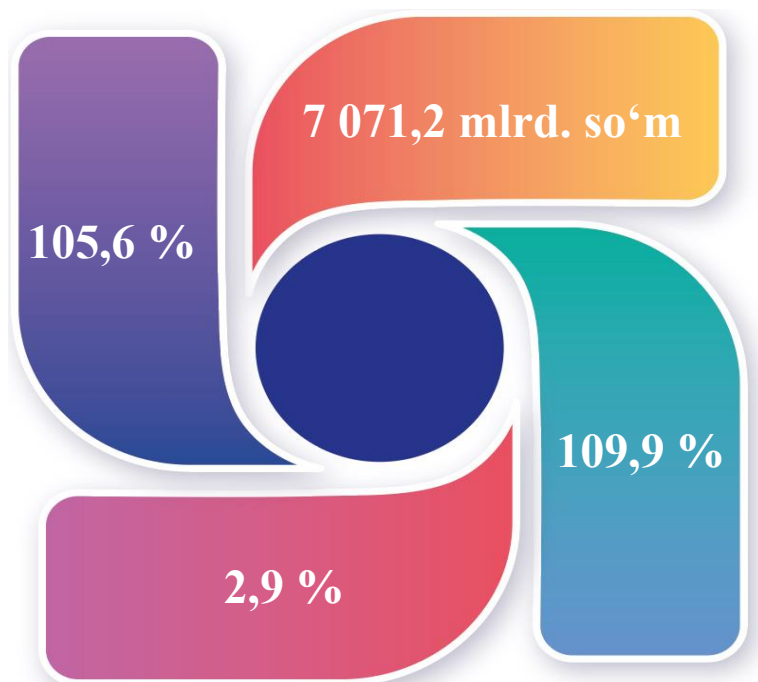
Dastlabki ma’lumotlarga ko‘ra, 2024-yilning yanvar-mart oylarida Qoraqalpog‘iston Respublikasi bo‘yicha yalpi hududiy mahsulot (keyingi o‘rinlarda – YAHM) hajmi joriy narxlarda 7 071,2 mlrd. so‘mni tashkil etdi va 2023-yilning yanvar-mart oylari bilan taqqoslaganda 5,6 % ga o‘ydi.

YAHM deflyator indeksi 2023-yilning yanvar-mart oylari narxlariga nisbatan 109,9 % ni tashkil qildi.

O‘zbekiston Respublikasi bo‘yicha YAIMning shakllanishida Qoraqalpog‘iston Respublikasining qo‘shgan hissasi 2,9 % ga yetdi.

- YAHM o‘sish sur‘ati
- YAHM hajmi
- YAHM deflyator
- YAIMga qo‘shgan

**2024-yilning yanvar-mart oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha
YAHM ishlab chiqarish hajmi va o‘shish sur‘atlari**

	Mlrd. so‘m		O‘shish sur‘atlari, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan % da
	2023-yil	2024-yil	
I. YAHM, jami	6 091,2	7 071,2	105,6
<i>shu jumladan:</i>			
Tarmoqlarning yalpi qo‘shilgan qiymati	5 402,0	6 767,6	105,6
mahsulotlarga sof soliqlar	689,2	303,6	106,0
II. Tarmoqlarning yalpi qo‘shilgan qiymati	5 402,0	6 767,6	105,6
qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi	782,1	881,6	103,5
sanoat (qurilishni qo‘shgan holda)	1 840,2	2 406,8	106,8
sanoat	1 418,3	1 932,3	107,6
qurilish	421,9	474,5	104,2
xizmatlar	2 779,7	3 479,2	105,4
savdo, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar	387,9	468,1	110,5
tashish va saqlash, axborot va aloqa	480,2	619,9	104,9
boshqa xizmat tarmoqlari	1 911,6	2 391,2	104,5

Quyida keltirilgan infografikadan ko‘rinib turganidek, aholi jon boshiga hisoblangan YAHM 3 525,6 ming so‘mni tashkil etdi va bu ko‘rsatkich o‘tgan yilga nisbatan 4,2 % ga yuqoridir.

2024-yilning yanvar-mart oylarida
aholi jon boshiga hisoblangan YAHM hajmi
(ming so‘mda)

2024-yilning yanvar-mart oylarida aholi jon boshiga hisoblangan
YAHMning o‘shish sur‘atlari
(o‘tgan yilning mos davriga nisbatan % hisobida)

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha YAHM tarkibi
(jamiga nisbatan % da)

	2023-yil	2024-yil
I. YAHM, jami	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>		
tarmoqlarning yalpi qo‘shilgan qiymati	88,7	95,7
mahsulotlarga sof soliqlar	11,3	4,3
II. Tarmoqlarning yalpi qo‘shilgan qiymati	100,0	100,0
qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi	14,5	13,0
sanoat (qurilishni qo‘shgan holda)	34,1	35,6
sanoat	26,3	28,6
qurilish	7,8	7,0
xizmatlar	51,4	51,4
savdo, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar	7,2	6,9
tashish va saqlash, axborot va aloqa	8,9	9,2
boshqa xizmat tarmoqlari	35,3	35,3

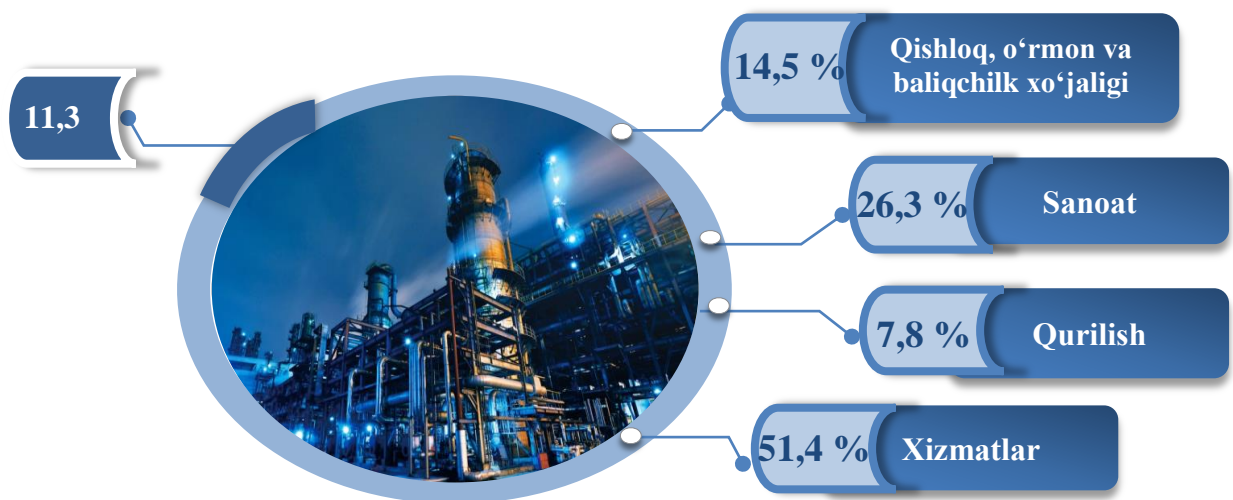
Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha YAHM tarkibi

(jamiga nisbatan % da)

2024-yilning yanvar-mart oylarida hudud iqtisodiyotining barcha tarmoqlarida yaratilgan yalpi qo‘shilgan qiymat (YAQQ) hajmi umumiy YAHMning 95,7 % ini, mahsulotlarga sof soliqlar esa 4,3 % ini tashkil etdi.

Hisobot davrida qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligining YAHMning tarmoqlar bo‘yicha tarkibidagi ulushi 13,0 % ni, sanoat tarmog‘i 28,6 % ni, qurilish 7,0 % ni va xizmatlar sohasi 51,4 % ni tashkil qildi.

2023- yil

2024- yil

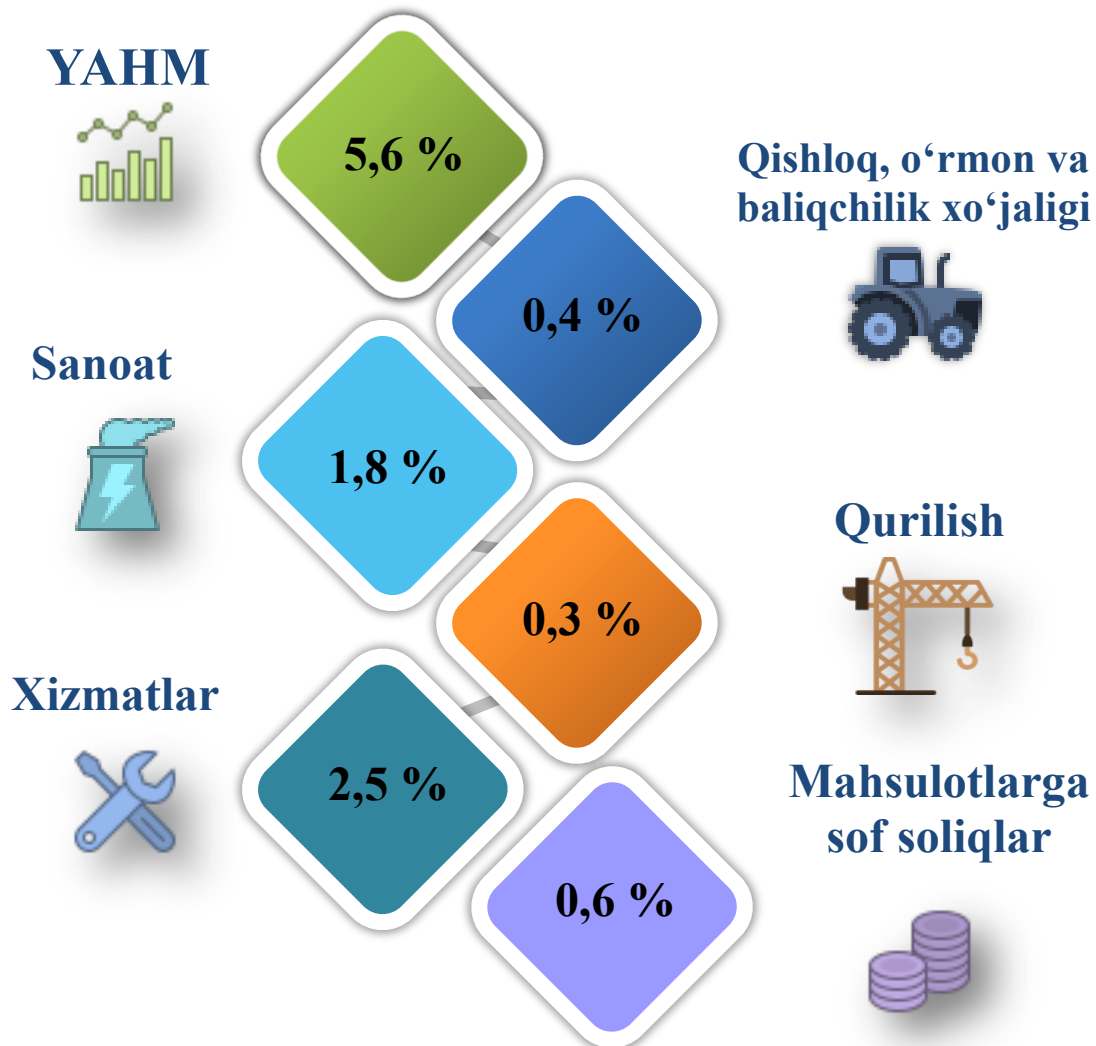

Yalpi hududiy mahsulot

**2024-yilning yanvar-mart oylarida YAHM
o‘shida tarmoqlarning hissasi**
(jamiga nisbatan % da)

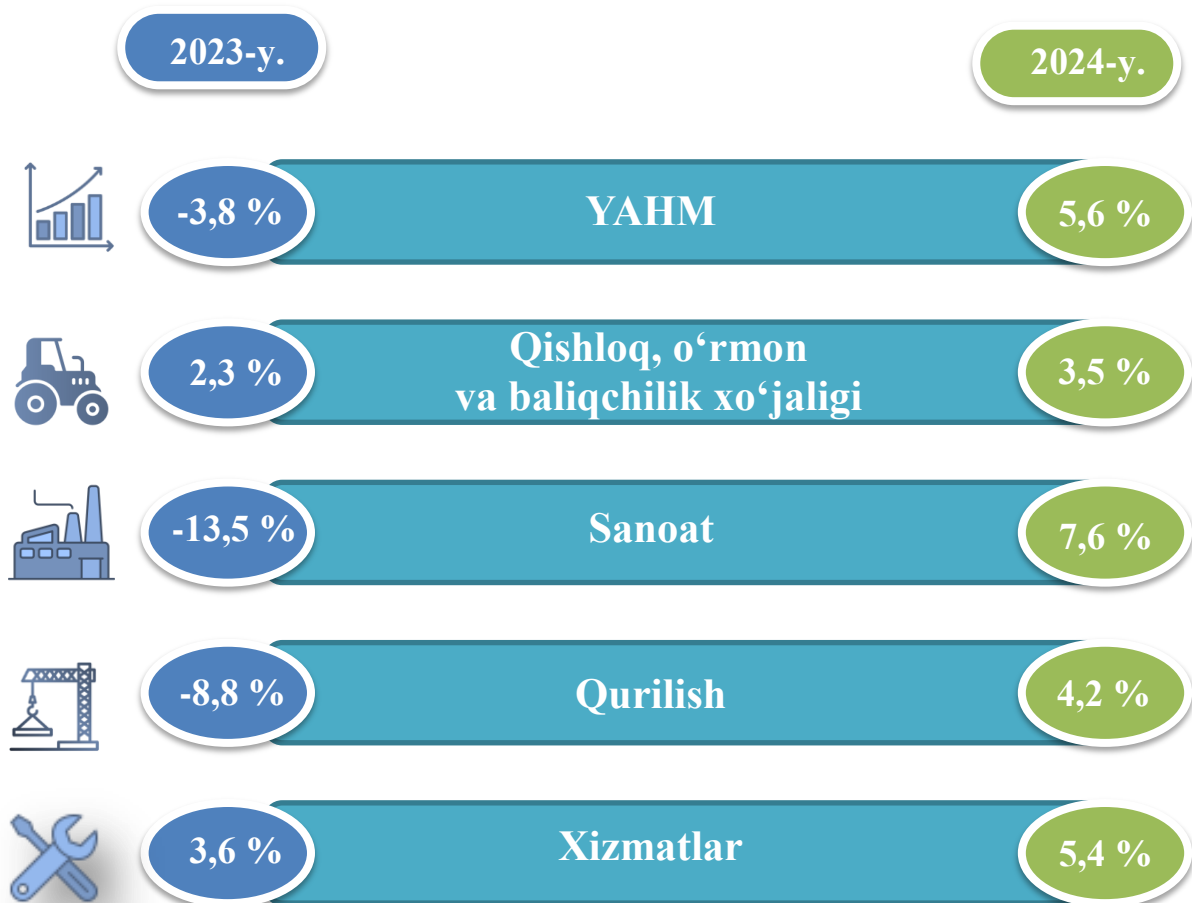
YAHM o‘shiga qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi tarmog‘i 0,4 f.p. (2023-yilning yanvar-martida – 0,3 f.p.), sanoat tarmog‘i – 1,8 f.p. (2023-yilning yanvar-martida – salbiy 3,9 f.p.), qurilish tarmog‘i – 0,3 f.p. (2023-yilning yanvar-martida – salbiy 0,7 f.p.) va xizmat ko‘rsatish sohasi – 2,5 f.p. (2023-yilning yanvar-martida – 1,5 f.p.) ijobiy hissa qo‘shdi.

Mahsulotlarga sof soliqlarning o‘shishi hisobiga YAH 0,6 f.p. (2023-yilning yanvar-martida – salbiy 0,1 f.p.)ga ko‘paydi.

2024-yilning yanvar-mart oylarida YAHMning o‘shishi hudud iqtisodiyotining asosiy tarmoqlaridagi ijobiy o‘shish sur‘atlari bilan bog‘liqdir. O‘shish sur‘atlari qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligida 103,5 % (YAHMning tarmoqlar bo‘yicha tarkibidagi ulushi – 13,0 %), sanoatda – 107,6 % (28,6 %), qurilishda – 104,2 % (7,0 %), xizmatlar sohasida – 105,4 % ni (51,4 %) tashkil etdi. Xizmatlar sohasi tarkibida o‘shish sur‘atlari savdo, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlarda 110,5 % (6,9 %), tashish va saqlash, axborot va aloqa 104,9 % (9,2 %), boshqa xizmat tarmoqlarida 104,5 % dan (35,3 %) iborat bo‘ldi.

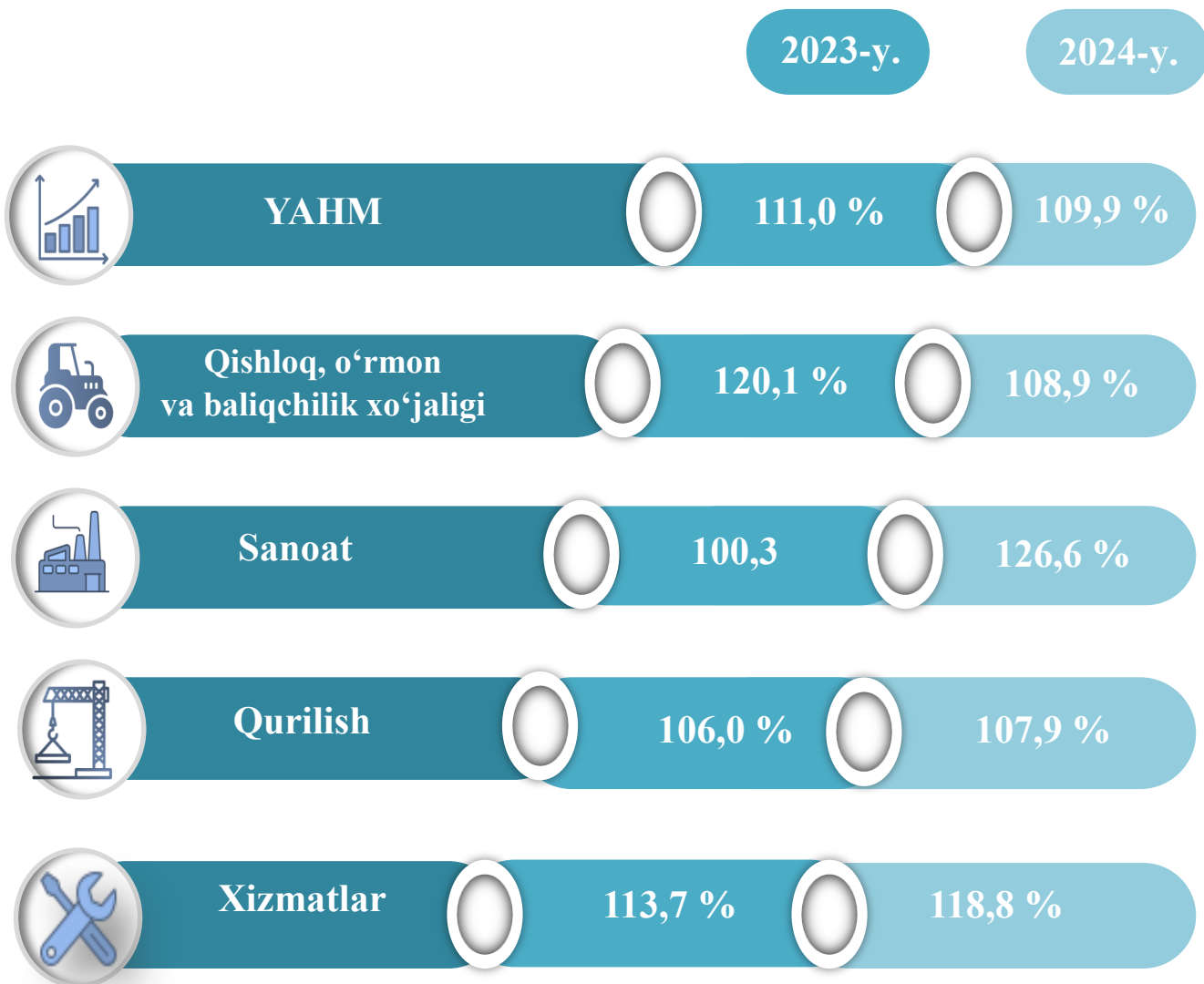
Yanvar-mart oylarida YAHMning iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha mutlaq o‘shish sur‘atlari
(o‘tgan yilning mos davriga nisbatan % da)

**Yanvar-mart oylarida YAHMning iqtisodiy faoliyat
turlari bo‘yicha deflyator indeksi**

(o‘tgan yilning mos davriga nisbatan % da)

2024-yilning yanvar-mart oylarida YAHM deflyatori indeksi 2023-yilning yanvar-mart oylaridagi narxlarga nisbatan 109,9 foizni tashkil etdi. YAHM deflyatori indeksining eng yuqori ko‘rsatkichlari sanoat tarmog‘i – 126,6 % va xizmatlar sohasida – 118,8 % qayd etildi.

**Yanvar-mart oylarida kichik biznesning hajmi va
YAHMdagi ulushi**
(jamiga nisbatan %da)

2024-yilning yanvar-mart oylarida kichik tadbirkorlik 3 317,4 mlrd. so‘mni tashkil etdi (2023-yilning yanvar-mart oylarida – 2 641,1 mlrd. so‘m). YAHMdagi ulushi 49,0 % ni (2023-yilning yanvar-mart oylarida – 48,9 %) tashkil qildi.

Kichik tadbirkorlikning YAHMdagi ulushining o‘tgan yilning mos davriga nisbatan oshishi yirik korxonalar ulushining kamayishi bilan bog‘liq.

yalpi hududiy mahsulot (YAHM) – ma’lum bir davr mobaynida ma’muriy-hududiy tuzilishlarda joylashgan iqtisodiy rezident-birliklar ishlab chiqarish faoliyatining yakuniy natijasini ifodalovchi milliy hisoblar tizimining asosiy ko‘rsatkichidir;

yalpi ishlab chiqarish (YAICH) – hisobot davrida rezident-birliklarning ishlab chiqarish faoliyati natijasini ifodalovchi, ishlab chiqarilgan tovarlar va xizmatlarning umumiy qiymatidir;

oraliq iste’mol (OI) – muayyan davrda boshqa tovarlar va xizmatlarni ishlab chiqarish uchun sarflangan (asosiy kapital iste’moli bundan mustasno) tovarlar va bozor xizmatlari qiymatidir;

yalpi qo‘shilgan qiymat (YAQQ) – ishlab chiqarilgan tovarlar va xizmatlar (ishlab chiqarish) qiymati va ishlab chiqarish jarayonida to‘laligicha ishlatilgan tovarlar va xizmatlar (oraliq iste’mol) qiymati o‘rtasidagi farq orqali aniqlanadi;

yollanma ishchilar mehnatiga haq to‘lash – hisobot davrida bajarilgan ish uchun yollanma ishchiga ish beruvchi tomonidan to‘lanadigan pul yoki natura shaklidagi to‘lovlar. Mehnatga haq to‘lash, qonunchilikka muvofiq soliqlar va boshqa to‘lovlarni chegirmagan holda hisoblangan summa asosida hisobga olinadi;

mahsulotlarga soliqlar – rezidentlar tomonidan ishlab chiqarilgan, sotilgan va import qilingan tovarlar va xizmatlarning miqdori yoki qiymatiga mutanosib tarzda tovar yoki xizmatning bir birligiga solinadigan soliqlardir. Ularga qo‘shilgan qiymat solig‘i, aksizlar, eksport va importga soliqlar va boshqalar kiradi;

ishlab chiqarishga boshqa soliqlar – korxonalar va tashkilotlarga ishlab chiqarishdagi ishtiroki natijasida solinadigan barcha soliq turlaridan (mahsulotlarga soliqlar bundan mustasno) iborat. Ular yer va tabiiy resurslar uchun, ishlab chiqarish jarayonida foydalaniladigan ishlab chiqarish vositalari yoki ishchi kuchi uchun, shuningdek, ma’lum bir faoliyat turlari yoki operatsiyalar bilan shug‘ullanishga ruxsat olish va boshqalar uchun to‘lanishi mumkin;

sof soliqlar – tegishli subsidiyalar chegirib tashlangan soliqlardir;

subsidiyalar – davlat boshqaruvi organlari, shu jumladan norezidentlar tomonidan korxonalar, ularning ishlab chiqarish faoliyati hajmidan yoki ular tomonidan ishlab chiqarilgan, sotilgan va import qilingan tovarlar va xizmatlarning qiymati yoki miqdoridan kelib chiqqan holda to‘lanadigan beg‘araz to‘lovlardir;

mahsulotlarga subsidiyalar – rezidentlar tomonidan ishlab chiqarilgan, sotilgan va import qilingan tovarlar va xizmatlarning miqdori va qiymatiga mutanosib tarzda ishlab chiqarilgan tovar va xizmatlarning bir birligi uchun to‘lanadigan subsidiyalardir;

ishlab chiqarishga boshqa subsidiyalar – korxonalar tomonidan ishlab chiqarish faoliyatida olinadigan subsidiyalardir (ishlab chiqarish omillaridan foydalanish bilan bog‘liq subsidiyalar, masalan ishchi kuchi, ishlab chiqarish vositalari, tabiiy resurslar va boshqalar), mahsulotlarga subsidiyalar bundan mustasno;

yalpi foyda va unga tenglashtirilgan daromadlar -yollanma ishchilarning mehnatiga haq to‘lash bilan bog‘liq xarajatlar, ishlab chiqarishga va importga sof soliqlar chegirilgandan keyin ishlab chiqaruvchi hisobida qo‘shilgan qiymatning qoladigan qismini, shuningdek uy xo‘jaliklarining aralash daromadlarini, ya‘ni yakka tadbirkor yoki daromad oluvchining daromadidan ajratilmaydigan, bajarilgan ish uchun olingan to‘lovlarni ifodalaydi;

asosiy kapital iste‘moli hisobot davrida asosiy kapital qiymatining moddiy va ma‘naviy eskirishi va tasodifiy zararlanishi natijasida kamayishini ifodalaydi;

bozor ishlab chiqarish iqtisodiy ahamiyatga ega narxlarda, ya‘ni tovarlar va xizmatlar talab va taklifiga sezilarli ta‘sir qiluvchi narxlarda sotiladigan tovarlar va xizmatlar qiymatini o‘z ichiga oladi;

nobozor ishlab chiqarish institutsional birliklar tomonidan o‘zlarining yakuniy iste‘moli uchun ishlab chiqarilgan, shuningdek, boshqa institutsional birliklarga bepul yoki iqtisodiy ahamiyatga ega bo‘lmagan narxlarda taqdim etiladigan tovarlar va xizmatlar qiymatini o‘z ichiga oladi;

sotib olish narxi – sotib oluvchi tomonidan belgilangan vaqtda va joyga yetkazib berilgan tovar va xizmat birligi uchun to‘lanadigan narx. U tovarni yetkazib berish bo‘yicha savdo-vositachilik va transport xarajatlarini, shuningdek, sotib oluvchi tomonidan to‘lanadigan mahsulotlarga soliqlarni o‘z ichiga olib, ammo mahsulotlarga subsidiyalarni va ajratilgan qo‘shilgan qiymat solig‘ini (QQS) o‘z ichiga olmaydi;

YAHM fizik hajm indeksi – o‘tgan yilning shu davr narxlaridagi joriy davr YAHMni (doimiy narxlardagi YAHM yoki real YAHM) o‘tgan yilning shu davr amaldagi narxlaridagi YAHMga nisbati kabi hisoblanadi;

YAHM indeks-deflyatori – hudud iqtisodiyotida narxlarning o‘rtacha o‘zgarishini ifodalaydi va nominal YAHMning (amaldagi narxlardagi joriy davr YAHM) real YAHMga nisbatini tavsiflaydi.